

# Torneig de classificació

(Continuació de la pàgina 5)

## A SABADELL

**En un partit poc brillant, el Sabadell bat el Terrassa per dos a un**

Després del partit d'ahir, el Sabadell segueix la seva marxa ascendent, ben disposat per la futura classificació.

Però en el partit d'ahir, el cercle sabadellenc no acusà pas la bona forma que sembla indicar la seguida de victòries que ve aconseguint. Trobarem un Sabadell apàtic, amb poca decisió i amb un conjunt no massa arrodonit.

Algun element sabadellenc no tingué prou en compte que tots els enemics són perillosos, i vingué ben prim com això els cotóts u ndigust. No hi hagué aquell entusiasma tan característic d'ells, tal vegada per un excés de refinament, i això podia perjudicar, i no poc, la notable classificació del Sabadell.

Un jugador, particularment, és prengué la cosa amb poca serietat, i les seves bromes podia pagar-les cares tot l'equip; el defensa Roure, al qual ens referim, té grans condicions de bon jugador, però té també un temperament poc actiu i manca de serietat esportiva, i d'aquesta deficiència hauria de procurar esmenar-se'n.

El Sabadell, durant l'encontre, exercí més domini, que no reflecteix amb fidelitat el marcador. Hi hagué superioritat sabadellenc en totes dues parts, tal vegada més a la segona, encara que fou precisament quan el Sabadell no marcà cap gol.

Dels jugadors sabadellencs, els millors foren: Codina, Gràcia, Pérez, Saxo i Mata.

El Terrassa féu un partit tal vegada superior al que hom esperava; la seva classificació, i el fet de lluitar en el terreny de la Creu Alta, feien esperar menys del rendiment que donà. Encara que actuà gairebé sempre en ple de vent, no tingué defalliments d'importància i estigué sempre amatent per a cercar el filac del seu contrincent.

Si el Terrassa arriba a disposar d'una davantera més oportuna de la que té, els falls de la defensa contrària li haurien facilitat la feina. Però no en tragueren gran cosa que tot l'equip lluités amb gran delit, ja que els rematadors no

hi eren a temps. De totes maneres, si el gol que aconseguien els terrassencs cap al final de l'encontre, l'obtenen més aviat, la victòria sabadellenc hauria estat molt problemàtica.

Els elements que destacaren foren: Cadafalc, Bartomeus, Morales i Calsina.

Dirigi la lluita d'una manera excel·lent el col·legiat Comorera.

La composició dels equips fou:

**SABADELL.** — Macip, Giner, Roure, Codina, Gràcia, Costa, Mata, Bertran, Morral, Saxo i Pérez.

**TERRASSA.** — Ulldemolins, Cadafalc, Bartomeus, Morales, Santillana, Castro, Valls, Santmarín, Mitjans, Sebastià i Calsina.

Es portaven escashament uns cinc minuts de joc, quan el Sabadell marcà el seu primer gol, aconseguit per Pérez en rematar una passada de Mata. Poc després, Calsina perdé una immillorable ocasió en no decidir-se a xutar a gol.

El defensa sabadellenc Roure tingué algunes fallades, que no foren gols per manca de picardia de la davantera egarenca. Per uns moments el Terrassa pressionà fortament la porta contrària, i en una ocasió d'imminent perill pel marc sabadellenc, Codina salvà un gol segur.

Abans d'arribar al mig temps Saxo trobà la manera d'entrar el segon gol, i Mata, que no volia ésher menys, prova sort, però Ulldemolins volgué demostrar que per alguna cosa era a la porta, i efectuà una parada de mestre.

A la segona part, hom notà un gran domini del Sabadell, encara que amb resultat infructuós. Dominà gairebé trenta minuts seguits, i malgrat d'això no trobà la manera de marcar cap més gol. Llançà algun córner sense ca pmena de resultat pràctic.

En canvi, el Terrassa trobà la manera d'aconseguir el seu gol, aprofitant una sèrie d'indecisions contràries. I fou aleshores quan tothom cregué en una possible variació del resultat.

Sort tingué el Sabadell que mancaven pocs minuts per al final, car, del contrari, no ho tenia gens ben parat.

E no començar el partit es guardà un minut de silenci per la mort d'Emili Gimeno.

P. F.

## A CALELLA

**Procesos polítics i socials**  
**Basketball**

Organitzats per la Comissió que s'ha proposat recaptar cabals per als presos polítics i socials, han tingut lloc dos interessants partits de basketball.

Primerament jugaron els Infants New Star i Intrèpids. El partit acabà favorablement al New Star, per 26 a 3.

Tot seguit es presentaren l'"Intrèpids" compost per Rosell, Céspedes (2), Pedemonte (8), Plademunt i Sans (10), que varen marcar 20 punts, i l'"Avenç Maria", que alineà: Teixidor, Verdura (4), Cases (2), Gual (3) i Lluís (2), que s'apuntaren 14 punts.

Aquest encontre fou molt anivellat i interessant, car la diferència no fou aconseguida fins a darrera hora.

Els de l'Avenç Maria s'ens presentaren amb una forma molt millor que en les seves darreres actuacions.

cap bàndol, ja que tots feren el que pogueren per defensar el seu equip.

Dijous vinent, dia 29, jugaran amb el mateix fi els equips A i B del B. C. Calella contra el Doble Sis i Joventut, respectivament.

El dia 31, també tindrà lloc en aquesta vila un altre festival pro presos.

Parlaran oradors prestigiosos, i també els nostres amics Emili Granier-Barrera i, probablement, Josep Sunyol.

## Majestic Hotel

**I RESTAURANT**

Oberts a preu fix i a la carta. Orquestra. Salons especials. Bodes, banquets i festes

# Exposició de Barcelona

## 1930

Oberta des de les nou del matí fins a les dues de la matinada  
Preu d'entrada al recinte, 1'05 pessetes

## Palau Nacional

Obert des de les deu del matí fins a les quatre de la tarda  
Preu d'entrada, 1'05 pessetes

## Palau d'Art Modern

Obert des de les deu del matí a dos quarts de sis de la tarda  
(Entrada gratuïta)

## Pavelló de l'Ajuntament

Obert de deu a una del matí i de quatre a set de la tarda  
(Entrada gratuïta)

## Palau de Projeccions

Decididament, el dia 28, primera representació de la revista anglesa

# WAKE UP DREAM

(DESPERTA I SOMMNIÀ)

tal com es representa al LONDON PAVILION de Londres, per la companyia de Charles B. Cochran.

Dijous, dia 29. Festivitat de l'Assumpció, a la tarda: Segona representació.

Dijous, dia 29, a la nit: Tercera representació. Solemne sessió de gala.

### PREUS PER A LES TRES PRIMERES REPRESENTACIONS

Llotges amb sis entrades, 150 pessetes; butaques pati, rengle 1 al 5, 25 pessetes; rengle 6 al 10, 12 ptes.; rengle 11 al 24, 15 ptes.; rengle 25 al 34, 10 ptes. Butaques pls, primer rengle, 8 ptes.; els altres rengles, 6 ptes.

### PREUS PER A LES REPRESENTACIONS SUCCESSIVES

Llotges amb sis entrades, 75 ptes.; butaques pati, rengle 1 al 5, 15 ptes.; rengle 6 al 10, 12 ptes.; rengle 11 al 24, 10 ptes.; rengle 25 al 34, 8 ptes. Butaques pls, primer rengle, 6 ptes.; els altres rengles, 4 ptes.

Després d'entrades i localitats a la taquilla oficial de l'Exposició i al Centre de Localitats.

### RETIREU LES VOSTRES LOCALITATS AVUI MATEIX

## Parc d'Atraccions

Obert fins a l'hora del tancament

## LABERINT

Nova i original atracció. — Preu: 0'50 pessetes



## Després del Torneig de Brusselles

Contràriament al que acostuma a fer-se en casos semblants, la nostra gent de hockey ha tingut molt poca cura a justificar els difícils justificables resultats aconseguits en el

Torneig de Brusselles pel nostre equip representatiu.

I encara que certes coses valdria més silenciar-les, no podem resistir-nos a comentar aquelles "interessants manifestacions" del seleccionador nacional que varem llegir la setmana passada en un diari del vespre, i a fe que varen distreure'ns un xic.

Cal agrair-li al bon amic — malgrat el difícil i espinós de llur càrrec — que aquest cop en què tan i tan poc ha lluitat la seva tasca ha prescindit d'atribuir les nostres desfetes i els minso resultats assolit a les habituals causes: arbitratges deficientes, llargs desplaçaments, camps contraris, etc. D'això no se'n parla, però en canvi les "interessants manifestacions" fan re-

ferència a la conducta de determinat jugador atribuint-li unes faltes certament comeses, però que no mereixien una publicitat tal, i que segurament tenen molta menys importància de la que es desprèn de la lectura d'aquelles.

Ens parla després del "mètode francès" aplicable a la constitució de les nostres seleccions, cosa complicada i ben difícil de per si i que amb les modificacions a introduir, àdhuc aquelles de "los primeros domingos de cada mes" constituirien per a la propera temporada una magnífica novetat, amb les complicacions inherents al cas, dins del nostre hockey...

# Sastreria F. Comas

Fontanella, 9, principal  
Gustos selectes Confecció acurada  
**PREUS AVINENTS**  
Especialitat en vestits de societat

En canvi aquest cop s'ha anat a Brusselles a fer el ridícul, ja que quedar en darrer lloc entre aquest grup de quatre nacions anant-hi com favorits és molt trist, més encara si ha d'encaixar-se tot un resultat de cinc a un en contra amb l'equip de Bèlgica. I molt més pobre encara perdre per la diferència mínima davant Suïssa... Però el que ningú ha dit encara és que amb l'absència dels millors jugadors era preferible quedar-se a casa i no anar pel món en desprestigi del nostre hockey, cosa que ara, han aconseguit amb l'afany d'acudir a Brusselles per tornar-ne amb les mans al cap.

No ens han explicat, per exemple, que el dia del primer partit arribaren cinc jugadors tres hores abans de començar-lo, cosa que l'endemà tingué molta més importància, tractant-se d'un sol home, el mig-centre, que arribà i jugà en les mateixes circumstancies. Ningú no ha dit que la companyia entre els jugadors madrilenys i els nostres va ressentir-se seriosament dels pobres resultats assolits en llurs actuacions per uns i altres; tampoc ens han parlat que a les velles dels dies de partits sortien, segurament a esvargar-se una mica, els nostres internacionals.

I posats a no explicar coses, no havem llegit gairebé res de les alineacions del nostre equip representatiu, no massa encertades com pot judicarse de fer desplaçar un jove noi que juga d'extrem esquerre molt malament per a fer-lo sortir contra Bèlgica, però d'extrem dreta. I Chevalier, un excel·lent mig ala, jugà d'extrem esquerre una bona estona. I perdent amb els Belgues per dos a cap s'els acudís posar a Chavarry de mig, debilitant l'escassa consistència de la davantera.

Amb tot això no hauria d'estranyar-nos la classificació del nostre equip representatiu en aquest torneig internacional de Brusselles; i menys encara els resultats obtinguts...

MARIUS VALLS

## Festival de la Societat Gimnàstica de Badalona

Diumenge propassat la Societat Gimnàstica de Badalona inaugurà la temporada de Primavera amb un festival de divulgació esportiva a base d'alguns dels esports que amb preferència cultiva, comptant amb la valuosa cooperació de la Societat Gimnàstica Alemana i del F. C. Barcelona (Secció de basquet-ball). Com a fi de festa la reputada coble Nova Catalonia executà un escollit programa de sardanes, entre elles "La Santa Espina", que calgué bisar.

Amb aquest motiu el camp de Martí Julià es veié molt concorregut de públic entusiàstic, en el qual sobresortia l'element femení, que cada dia s'interessava més pels esports.

El programa es descabdellà de la següent manera:

### EXHIBICIO DE GIMNASTICA

Exhibició a les paral·leles i barra fixa a càrrec de la S. G. Alemana. Fou una clara i pràctica demostració com el cos humà es pot conservar fort i àgil mitjançant la voluntat i la disciplina. Vegi's sinó el senyor Bauer, que als seus 53 anys sobressortí per damunt de tots, més joves que ell.

### CURSA 55 METRES (INFANTIL)

Set formosos xicotets fornits i flexibles tots ells com a producte dels exercicis gimnàstics que practiqua a la Societat es feren aplaudir. Es féu en dues proves: a la primera foren eliminats Sió, Fitó i Navarro (Andreu, i a la segona es classificaren com segueix:

1. Quintana, amb 8 s. 3/5
  2. Leal, a dos pits.
  3. Mons.
  4. Navarro (Antoni).
- Cal dir, però, que tots estan molt igualats.

**Materiai Fotogràfic** **Casa Casellas** **Materiai Cinematogràfic**  
Santa Anna, 4  
Immens assortit d'aparells de les més conegudes marques. Gran taller foto-elèctric que permet de lliurar els encàrrecs a les cinc hores. — PERFECCIO - ECONOMIA - PUNTUALITAT  
Abans de fer les vostres comandes visiteu aquesta casa.

**Restaurant Catalunya** Plaça Catalunya, 4-Barcelona  
Recomana a la seva distingida clientela i al públic en general, la insuperable  
**SOPA DELS PESCADORS** — Plat creatió de la casa

**Pasen les hores... els dies... les setmanes... les estacions els espectacles**  
**Solament El desfile del mor**  
ha arribat per a romandre incombible al cartell i a la pantalla del  
**COLISEUM**  
NOTA: Les cançons d'aquesta pel·lícula han estat impressionades per MAURICE CHEVALIER i JEANNETTE MACDONALD exclusivament en discos "LA VOZ DE SU AMO".  
ES UN FILM SONOR PARAMOUNT

**Bodmer, & Bó, S. en C.** - Cortis, 96 - Tel. 10266 - Barcelona  
**MÒBLES DE FUSTA I ACER PER A OFICINA**

**GRAN SASTRERIA LAYETANA (LA DEL RELLOTG)**  
**CONFECCIONS ESMERADES PER A SENYOR I NEN**  
Pantalons tennis de 18, 25, 30 i 35 ptes. Pantalons diferents classes i grandàries, des de 1'50 ptes.  
Americanes esport (gran assortit) de 50 a 60 " Vestit mariner anglès "radayillo", des de 27— "  
Pantalons platja, classe extra, des de 14 " Vestit blau estam oruat, des de 30— "  
Vestits esport, gran fantasia, des de 85 " Vestit blau mariner anglès, des de 32— "  
Vestit chaviot, des de 85— "  
Qualitat màxima :: Preu mínim :: Confecció garantida :: Especialitat en vestits per a  
**SENYOR I NEN**  
Vestit estam a mida, de 75 a 175 ptes. Extens assortit en teles especials de vestits per a nen, blaus, llistats, estams blancs primera. Comunió.  
**ESEVENIMENT VERITAT.** — Unica casa que ofereix americana i pantalon estam doblat, a pessetes...  
**69,25**  
40 - VIA LAIETANA, 40 - TELEFON NUMERO 12446

**Gran Premi i Diploma d'Honor Exposició Internacional de Barcelona 1929**

**Camiseria Sastreria** **"Sombrereria" Sabateria**

Aquesta etiqueta garanteix la qualitat del treball

Passeig de Gràcia, núm. 2 **Comas** Ronda de Sant Pere, núm. 1  
Telèfon 11973

# FARINA I LLET



## CONDENSADA

## SUPERIOR



*Marques  
registrades*



# SON LES MILLORS

L'ESPERIT DELS DIES

La conquesta del públic

L'ESPERIT DELS DIES LA CONQUESTA DEL PÚBLIC

Podem dir-se que la tasca essencial dels escriptors de les generacions anteriors a la nostra ha estat la de depurar l'idioma, la de fer-lo ric i flexible. Així avui, el català literari, pot expressar tota mena de matisos. Ha deixat d'ésser rústec per a esdevenir noble o gracios, tendre o viril, a gust de qui el maneja. Per això la tasca dels escriptors actuals ha de ser d'ésser la de fer exercicis literaris. L'idioma ha deixat d'ésser una finalitat per a esdevenir, com a tot arreu, un instrument. I la tasca que ara sembla més urgent per als escriptors és la de conquistar-se un públic, ja que el fet d'una literatura sense un públic seria un fet monstruós. Autors i editors dirien que, sense un previ acord, s'han posat a aquesta feina. D'ací l'orientació que han pres les nostres editorials, les revistes darrerament aparegudes i les que es preparen per fer aparició.

Cal, doncs, que ens captem un públic per tots els mitjans legítims, però sense massa aprensions i sense massa porugueses, com es fa a tot arreu. Cal que pensem editors, autors i crítics, que el nostre públic és perfectament major d'edat i que té les mateixes exigències i les mateixes febleses que a tots els països del món civilitzat. Cal captivar-lo, encisar-lo, apassionar-lo, fent-lo pensar i sentir i sense oblidar mai de divertir-lo o de plaire-li: coses ací massa sovint menyspreades.

Aquesta feina certament és difícil, però no té res d'impossible. Catalunya, Barcelona és prou rica per poder-se pagar una literatura pròpia. Si no pogués cultivar aquesta delicada flor de l'esperit fóra indigna dels seus palaus de marbre, de les seves grans avingudes de gran ciutat, de les seves il·luminades esplanades, dels seus cotxes més sumptuosos que en cap ciutat del món.

Cert que, per a escometre aquesta tasca la nostra literatura avui no pot cap gení. Però podríem afirmar que cap literatura actual no en té cap. Sembla que el clima de la nostra època no és propici a l'eclosió de la genialitat. Algú potser dirà que sortosament. Almenys, diem nosaltres, no ens seria convenient d'escapar al clima d'Europa. Es fins de llei que no hi escapem. En el segle passat, quan en tot Europa abundaven els genis literaris, ací també els nostres primers escriptors tenien alguns germens de genialitat. Així Martí i no poc en el desordre, en l'anarquia que dominava en les nostres lletres i en les nostres arts. Fins la ciutat de pedra, en les seves febrades de creixença, ha estat sacsejada per la genialitat dels arquitectes.

La nostra època és descabdella, més que sota el signe del gení, que té sempre alguna cosa de monstruós i de deform, sota el signe de la sensibilitat i de la intel·ligència. D'ací la subtilitat dels temes que tracta. D'ací el to una mica gris, una mica apagat de la literatura actual. D'ací que tot el que és llampant, tot el que és efectista, sigui menyspreadat. D'ací que els herois extraordinaris, els herois amb coturns, siguin bandejats igualment de l'escena i del llibre. D'ací, en canvi, que l'home aparentment insignificant, però complex de sentiments i de caràcter, sigui analitzat en tots els seus replècs. I si en tot això el gení existeix, existeix com dissimulat per pudícia o per temor al ridícul.

Però si no tenim genis, com no en tenen els castellans o els francesos, com no en tenen els alemanys o els russos, tenim escriptors intel·ligents i sensibles, capaços de donar un to de normalitat a les nostres lletres i de fer que ens poguem passar dels autors genials o almenys esperar-los amb tranquil·litat, tot preparant el terreny perquè, si en surten, siguin genis veritables i no noves patums.

I vet ací perquè volem fer aquestes notes: per aprofitar l'impetuositat, la vitalitat d'un setmanari com LA RAMBLA DE CATALUNYA per a fer-nos ressò, en la mesura dels nostres mitjans, de tots els batecs d'espiritualitat del nostre poble. Per cridar una mica l'atenció dels homes distrets vers tots aquells fets d'ordre artístic o literari que nodrien captivar-lo. En un mot, per aportar una modesta contribució a formar un públic.

Martí Ferrando

I vet ací un nom, precisament, que es destaca entre els més purs treballadors de les nostres lletres. La prova més patent, la prova més a l'abast de tothom de la seva sensibilitat la tenim en què tot i essent valencià no s'ha deixat enlluernar per les lletres castellanes. Allò de l'idioma "avezado a volar entre continents", que diu l'Ors, no l'ha temptat ni un moment. Ha restat fidel a la seva llengua i al seu esperit. Junt amb un nombre ben reduït d'escriptors de la seva terra, ha estat abel un precursor. Però no ha estat solament un precursor de la València de demà. Ho ha estat també, amb la seva posició literària, de la Catalunya d'avui. Per la sensibilitat de la seva "Vida d'infant", Martí Ferrando, aleshores gairebé adolescent, s'anticipava força a una època en què en la novel·lística catalana tot era trulucú i ruralisme. Ell ha estat, altrament, un dels primers a fer en català una prosa d'artista. Una prosa refinada, una prosa plena de matisos i de reflexos com un prisma, i, a l'hora, justa, precisa, sense penjarolles floridesques.

I no obstant, ens sembla que tots hem estat una mica injustos amb Ernest Martí Ferrando. Ara mateix acaba de publicar un llibre de narracions, un dels seus llibres més penetrants, més delicats, en el qual el seu art, fet de sensibilitat i de matisos, arriba a un punt de maduresa. Com és que aquest llibre ha passat gairebé desapercbut per al públic i per a la premsa? Potser la passió política del moment ha fet perdurable aquest oblit; però seria imperdonable que aquest oblit es perllongués.

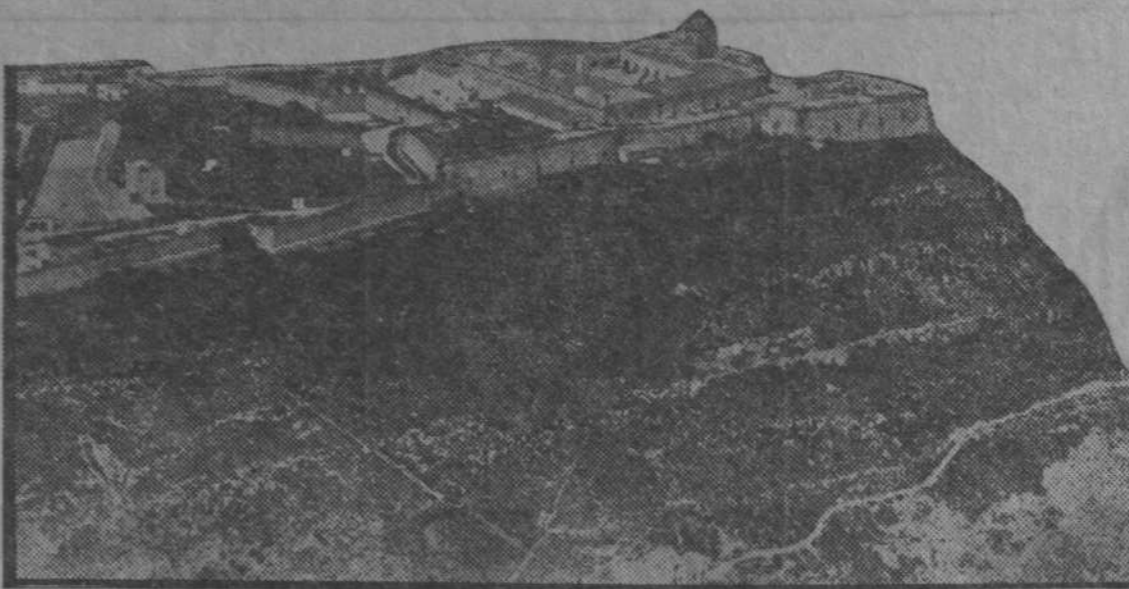
Martí Ferrando és un home una mica trist, una mica misàntrop. Potser és d'aquesta tristesa, d'aquesta misantropia que n'extreu les seves rares històries; aquestes històries que ens commouen i ens encomanen un estrany desig de solitud, d'apartament del món. Però cal dir que en tots els països on hi ha passat una literatura normal aquesta misantropia, aquesta tristesa, seria per a ell, sense que es proposés d'exploitar-la, una fortuna.

I gerem ben malagraïts nosaltres si deixem que ací, les seves històries, no li reportin una mica de consideració i — per què no dir-ho encara que el mot sigui una mica pesat de moda? — una mica de glòria.

DOMENEC GUANSE

SILUETA FOSCA

El Castell de Montjuïc



EL PESOBRE DE LA CIUTAT

Diuen que aviat Montjuïc serà tornat a la ciutat. És un deute que ens tenim, però un deute d'aquells que a qui l'ha de pagar li costa de reconèixer. Si ve, que sigui en bona hora; però, mentrestant, bé val la pena que recordem que encara és castell i, més que castell, presó.

Montjuïc senyala amb la seva amb la seva silueta dades doloroses per a la ciutat i no hi ha cap cor sensible que en acostar-se als seus murs sinuosos no recordi tots els dolors que s'han covat darrera aquells carreus, part d'allà en les pregoneses envoltades d'una aspillerada i coronats per les boques negres dels canons que sempre recorran a la ciutat aquell general que els feu vomitar damunt d'ells.

Encara, segons la dita popular, els suplicis de la bomba de Camins Nous. Els afusellaments de l'any nou. La llarga tongada de dolor que representa per als fills de la ciutat l'any disset. I, encara, tants i tants records amargs que ens amaga la seva doble muralla i el fossat pe d'ortigues i de tota mena de males herbes.

La darrera etapa, la que ens toca de més prop, és la de la Dictadura. Ha estat en aquesta que hem aconseguit passar aquells murs impenetrables per saludar amics que

dins purgaven faltes que no eren tals només que als ulls dels qui detentaven, contra el voler de tots, la direcció de l'Estat.

EL CALVARI DE MONTJUIC

Es un veritable calvari aquella carretera que puja gairebé sense sinuositats com si ella per si sola ja volgués indicar al qui la puja que al final hi trobarà el castell. Avui el funicular ha simplificat de manera extraordinària la pujada al castell, encara que no hagi dulcificat en res la vida als que han de romandre dins contra la seva voluntat.

Jo parlo, doncs, dels temps aquells en els quals qui volia veure un amic o un familiar que habités per força, dalt, havia de pujar per aquella carretera.

EL CASTELL PER DINS

Mirarem de passar, si l'humor de qui pot no ens ho priva. L'entrada ací, per als que han de tornar a sortir de seguida, és fàcil o difícil, segons li sembli a aquell que té poder gairebé absolut de portes endins i fins un tros portes enfora, per quant ha fet voltar el castell d'una filferada i fins ha foragat de forma impropriedad de prop dels murs honrades famílies que per espai hi anaven a passar els diumenges.

De Bèlgica estant

Anti-1830

Anvers i Lièja han obert les seves respectives exposicions universals. Anvers, la metrópoli comercial i marítima, liberal i organista, on el neerlandisme hi batga amb més força. Lièja, la "ville ardente", el petit "boulevard" parisenc, la primera que votà l'anexió a la França de la Convenció, quarter general, avui, del separatisme waló. Estem, doncs, en plena festa commemorativa de la fundació de l'"Estat Belga", i, en comentar aquest fet, la realitat ens obliga a barrejar-hi pan-neerlandisme anversès i separatisme walonista, francòfil.

LA BURGUESIA "BELGA" I GUILLEM I

En la formació de l'Estat "belga" hi ha tingut una part importantíssima l'atzar i els imponderables, aquestes forces desconegudes que juguen, de vegades, un rol decisiu per a la vida dels pobles. Aquest Estat nasqué trencant, no pas un esclavitud, sinó un estat de fet polític creat per les potències vencedores de l'imperialisme napoleònic, en nom, evidentment, d'un altre imperialisme.

Prescindint de la significació ideològica que, en aquella època, tenia la lluita entre la França convencional i napoleònica i la Santa Aliança, cal convenir que la decisió del Congrés de Viena creant el Reialme dels Països Baixos (1815), englobant holandesos, flamencs i walons, responia a una realitat geogràfica i en part racial. Creació raonable — diu un diputat socialista waló, Jules Destrée — ja que Holanda i Bèlgica es complementen mútuament. Holanda amb la seva marina, el seu comerç i les seves colònies, podia ésser d'un ajut de primer ordre per a la prosperitat de la nostra indústria i la nostra agricultura. Mil raons aconsellaven aquest enllaç de la raó. Es ben significatiu que això ho digui precisament un diputat waló a l'actual Cambra de Representants.

Guillem I, sobirà del nou reialme, home de grans dots comercials, sabé orientar la política econòmica del nou Estat de forma a donar plena satisfacció a la burgesia "belga". L'ajut de l'Estat desenvolupà la indústria cotonera de Gant i els establiments metal·lúrgics de Walònia i de Flandes. Les mesures proteccionistes defensaven la indústria naixent de la competència estrangera. La burgesia "belga" — catòlica i liberal — se sentia a plaer en un règim que atorgava tota mena de garanties a l'ur enriquiment. A la vigília de la Revolució — diu Pirenne (un gran historiador, malgrat del seu antiflamantisme) — el reialme dels Països Baixos sembla haver-se trobat en un grau de prosperitat superior al de tots els països de l'Europa occidental, i aquesta prosperitat era molt més esclatant en la part belga que en l'holandesa.

Exista, val a dir-ho, una oposició catòlica i liberal contra el govern ho-

landès, oposició que es desenrotllava en el terreny d'una lluita civil dins la legalitat. Les causes del disgust d'ambdós partits foren, d'un costat, les mesures de restabliment lingüístic de la llengua del poble a Flandes i la reforma escolar que tendia a limitar l'ensenyament lliure (és a dir, confessional) i a protegir l'ensenyament laic de l'Estat. Aquesta política que diríem "liberal" de Guillem I, tot i amb el funcionalisme afrancesat i els interessos del clericalisme que volien dominar en l'ensenyament. L'oposició unionista (front únic de liberals i catòlica) donà una forma de petició nacional col·lectiva a la protesta, i després de la tramesa de milers de signatures, el govern holandès es doblegà a les exigències de la part "belga" i derogà la disposició creant el Col·legi Filosòfic — per a contrarestar el Seminari confessional —, restablí el Concordat i retirà les mesures lingüístiques. En l'any de la Revolució, la burgesia i el govern holandès estaven en relacions normals.

LA INSURRECCIO PROLETARIA — L'AJUT FRANCES A LA BURGUESIA

No era, però, igual la situació pel que es referia a les classes populars. La política proteccionista del govern es feia a l'esquena de la classe obrera. Els impostos sobre el consum i les taxes exorbitants omplien de misèria les llars obreres. La concurrència estrangera, principalment anglesa, va fer intensificar la introducció de nova màquina per tal de "racionalitzar" la producció (per a emprar un terme modern). Augment d'obres sense feina i misèria creixent. Aquesta situació creava un estat d'agitació sorda que esclatà al carrer, en arribar la nova de la revolució parisense del 27 de juliol de 1830.

El 22 d'agost apareixien pels carrers de Brusselles unes proclames invitant el poble a seguir l'exemple dels obrers parisencs. Bandes de pàgesos i obrers, mal armats, envaïen la capital. Dels barris populars de la "rue Haute" sur-

SEGIMON ROVIRA IMPRESSOR RAMBLA DE CATALUNYA, 62 RECORDATORIS ESTAMPES PRIMERA COMUNIO

ten uns quants grups que ataquen, "no els soldats holandesos, sinó cinc fàbriques de filats. La burgesia, esporuguida, demana ajut i armament al cap de les tropes holandeses. Es crea la "guardia burgesa" i esclaten les primeres topades entre burgesos "belgues" i els obrers i pàgesos, walons i flamencs. Els únics fets d'armes a Flandes que hom llegeix en les relacions de Bartels i Rodenbach, figures actives de l'oposició, són els que es refereixen a la repressió de la protesta obrera per la burgesia burgesa. La insurrecció proletària guanyà terreny i dominà la situació a la capital, de la qual s'escapen els dirigents de la burgesia, que segueix implorant l'ajut dels holandesos.

Guillem I, indecis i poc clarivident en aquella circumstància, es va alienar l'adhesió de la burgesia, que es conservava fidel, en enviar un cos d'exèrcit. L'agitació popular va anar en augment i llavors un petit grup d'intel·lectuals walons i francesos va aprofitar-se de la situació i convertí la insurrecció proletària en revolució política burgesa. El rompiement arribà a ésser un fet. Vingué la resistència armada holandesa, la guerra i l'ajut d'un cos d'exèrcit francès que va fer decaure la balança del costat "belga". La independència política vingué, malgrat del desig de la burgesia, que s'havia mantingut fidel al règim holandès fins al darrer moment.

"ESTAT BELGA" ACTUAL

El nou règim burges mantingué la significació del seu origen. Fou unionista i afrancesat. Els "patriotes" de 1830, en el que es referia a l'ús dels idiomes, tornaven al temps de la dominació francesa. El francès fou proclamat idioma oficial. La Universitat de Gant fou francisada. Els drets del poble flamenc foren negats. La llei fonamental de l'Estat "belga" es feia servir per a esclavitzar l'esperit de Flandes i agreujava la situació moral de la massa del poble en treure-li un instrument de cultura que era l'idioma propi. Malgrat tot, l'Estat Belga no ha pogut crear ni una ànima "belga", ni un poble "belga". Existien i subsistixen dos pobles: Walònia i Flandes. L'acció dels partits de Flandes ha fet fracassar el principi unitarista de l'Estat que proclamà la burgesia del 1830, i després d'una centúria, la situació de fet s'ha trasbalsat en el sentit que els flamencs s'han vist reconeguts, si us plau per força, un percentatge creixent de drets lingüístics i administratius.

De l'"esperit 1830" en queda, encara, l'aspecte polític actual de l'Estat, que tendeix de cada dia més a transformar-se en dos cosos vius, per tal de subsistir. De tota la resta no en queda altra cosa que la desfilada militar "27 juillet" als acords de "La Brabançonne".

Contra aquestes romanalles brusseleses, el flamingantisme moderat i extremista hi oposa l'ANTI-30, que significa, en el fons, la fórmula sintetitzada de tot un programa d'acció, contra la fórmula unitarista de l'Estat burges 1830.

RAMON FABREGAT Anvers, maig 1930.

Ciutadania femenina

Consideracions generals

Es evident que la dona ha conquis bona part dels seus drets socials. Ho diuen ben clar la seva actuació en despatxos, oficines particulars i públiques, arxius, etc., la preparació intel·lectual que assoleix en facultats universitàries, la reglamentació, encara que incipient, del seu treball en fàbriques i tallers.

La intervenció femenina en la vida pública mitjançant un esforç intel·lectual o manual, és una realitat que ens diu que la societat li concedeix un dret que la dona, ha d'ésser la més interessada a conservar i a fer-la créixer.

Per això, creiem que la dona, en qualsevol detall de la seva vida, ha de demostrar un absolut respecte a tot allò que signifiqui civisme i treball d'adaptació a les orientacions ciutadanes que prengui l'home. Volem dir, amb altres paraules, que la dona no pot quedar al marge, si vol ésser considerada com quicòm d'actiu en la vida cultural de la seva terra, de tot el que signifiqui moviment espiritual.

Més clar: no n'hi ha prou que la dona conquireixi avantatges de vida independent; cal que en aquelles qüestions de caire netament ideològic, hi sigui representada activament i decididament.

La llengua catalana

A Catalunya hi ha una qüestió — la llengua — en la qual la dona no hauria de quedar en terra, fos qui fos el seu estament social i la seva aptitud personal.

I diem "hauria", perquè en realitat la dona catalana falla en aquest punt.

La llengua catalana és parlada a les llars, és estimada amb fervor; però és poc conreuada quan ha de servir de mitjà d'expressió escrita.

Recordem, si no, la correspondència íntima femenina: l'avis al proveïdor, la tarja a la modista, la lletra a l'amiga, als pares, al promès... tot en castellà!

No solament les coses materials queden expressades en llengua que no és la nostra; fins aquelles altres que brollen de la intimitat del cor i que per ésser polsim de la nostra ànima, haurien d'ésser dites en el nostre verb, perquè tinguessin tota la valor de sentimentalitat que cal a les coses afectives.

Aquest greuge a la nostra parla, li fan, en general, totes les dones: la gentil modista, la senyoreta, la dama de companyia, la senyoreta de família, la senyoreta obrera, la documentada intel·lectual.

Nosaltres veiem en aquesta qüestió, negligida per les dones de Catalunya, dos aspectes: un, d'ordre moral, com és el d'emprar per dir coses de sentiment i d'amor una llengua que psicològicament no sentim; i l'altre, d'ordre grotesc, per quan en adreçar-nos per escrit a d'altres persones, els parlem en un idioma que no usariem, si la comunicació d'idees fos verbal.

El que no s'ha fet

Es ben segur que moltes dones hauran pensat en aquest retret que els fem, i hauran sentit el desig de quedar al marge d'aquesta fallida a la llengua nostra. Malgrat d'això, un lligam les reté, que com a justificació explicarien dient: "No sabem escriure en català."

Això és cert. Les escoles congregacionistes i privades, amb raríssimes excepcions, no s'han preocupat gens ni mica d'introduir en els seus horaris l'ensenyament de la llengua catalana.

I hauran posat — és clar, i consti que no ho trobem desencertat com a extensió cultural — el francès, l'anglès, l'alemany; en canvi el català ha quedat descartat en absolut, moltes vegades per "poco usado" i gairebé sempre per "poco fino".

Les escoles oficials, no cal dir que han d'ensenyar en castellà! En aquestes, abans de l'any 23, s'inicià un moviment a favor de la llengua catalana; però tots sabem com el govern de la dictadura, amb disposicions ben concretes, curà d'ofegar-lo.

I per conseqüència, les dones sortides d'uns i altres centres educatius, llegeixen la nostra llengua amb un accent avallencat, que fa llàstima, i no escriuen gens en català — perquè no coneixen ni un borrall de la seva ortografia — i això encara fa més llàstima.

El que caldria fer

Opinem que quan les qüestions estan mal enfocades, és convenient de cercar-hi solucions.

I creiem que per donar a les nostres dones mitjà de contribuir al conreu de la llengua, practicant-la, seria bo de dir:

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, vella institució, amb tot un historial de divulgació del nostre idioma; "Palestra", jove i vigorosa entitat que portes dins teua la força d'una vida que neix, vegueu ambdues organitzar curses on les dones de Catalunya puguin aprendre d'escriure en la llengua vernacular; perquè si la personalitat d'un poble queda delimitada pel seu verb, la personalitat de Catalunya no quedarà ben definida fins que els seus problemes siguin resoltos a la llar i sentits per la dona, que n'és la regina.

També podríem afegir: Autoritats de Catalunya, intel·lectuals que us interessaren per la realitat del problema de la llengua, insistiu en què es reconegui la necessitat que a les escoles s'ensenyi el català.

Però com que aquest reconeixement ha de venir d'altres indrets, i per tant, és una solució que la veiem llunyanca, ens estimem més cridar l'atenció, dins la nostra humilitat, de qui ens pot sentir de més aprop i escoltar-nos comprensivament.

Deures cívics de la dona envers l'idioma

Per damunt de tot el que faci la iniciativa d'altri, creiem que està allò que la dona mateixa intenci, per tal de col·laborar cívicament a la idealitat de conrear i enlletir l'idioma. És per això que tenim l'esperança posada en què, llegint molt, observant molt les grafies, voltent escriure sempre en el seu idioma i esforçant-se acudint a perfeccionar-lo als llocs on això sigui possible, les dones de Catalunya seran, per a l'enaltiment de la llengua, una col·laboració ben remarcable.

I han de fer-ho així, per conveniència que no sols s'han de conquerir drets, com diem en començar, sinó que també s'han de complir deures, sobretot quan són tan sagrats com els que tenim per l'idioma, que és de ço que ens caracteritza racialment i ens revesteix d'una personalitat cívica definida.

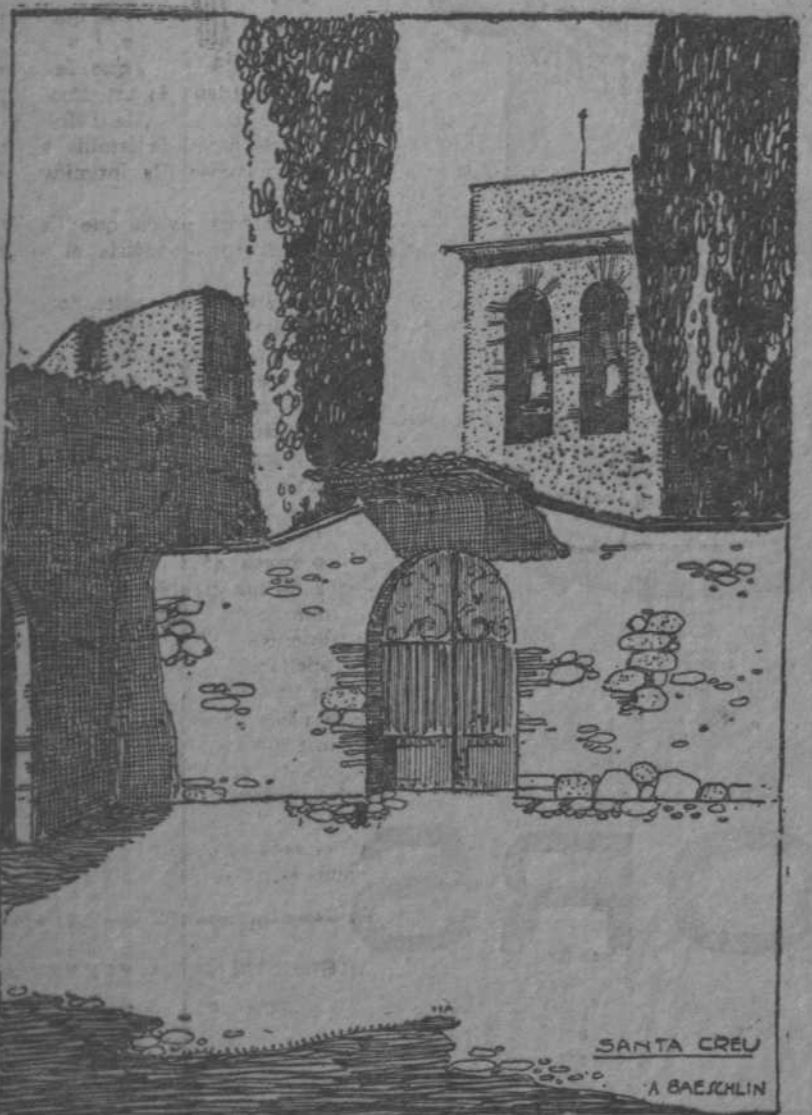
I no es cregui mai que una senzilla lletra femenina no pugui contribuir a enlletir un idioma, perquè si no té la galania d'un escollit poema o la valor d'una bona prosa, té, indiscutiblement, el mèrit d'ésser la plasmació de les coses íntimes, expressades amb llàric popular tant més valuós com més depurat.

Es la dona qui pot també emprendre la tasca de depuració de la llengua, sotraient-ne mots grolleros, neologismes absurds, inadequats barbarismes, per tal de posar bons fonaments a l'obra total del desenrotllament de l'idioma català.

Aleshores, la dona — per parlar al millor possible la seva llengua, per escriure sempre en català — podrà tenir la sensació satisfactòria que ha complert el deure de ciutadania envers l'idioma, tant més quan això la posarà també en condicions de fer un bon mestratge en ensenyar de parlar els seus infants, esperança de l'esdevenidor.

MONTSERRAT JORDI

RECONS DE CATALUNYA



Santa Creu

(per A. Baeschlin)

la censura ha passat per aquest número

# La Dictadura a Sabadell Com s'esdevenia propietari

El púlpit en general es vanta que l'organització sabadellenca era un model; un model de rectitud moral i de patriòtic entusiasme. Es retreia davant els equívocs més prolixos que fou a veure, que la U. P. sabadellenca havia a la capdavantera de les més importants, tant per l'audàcia administrativa municipal, que volia convertir aquella ciutat en un paradís urbà, amb la seva pròpia organització, entre la qual es destacava l'immoble on els púlpitistes eren instal·lats, adquirint, segons es deia, per l'entitat de referència per a la seva social. En efecte, l'antic i conegut cafè de Cal Jan, abans d'ahir, Cafè Comtal, ahir centre de la "Unió Patriòtica", i avui Cafè de la Rambla, pertanyia a la susditada entitat, o almenys els seus afiliats s'ho creien així, però qui el pagava a compte era la U. P. i els propietaris eren el "quefe" local dels púlpits, senyor Marcet (pare) i l'exdiputat provincial senyor Marcet (fill).

L'exhumació del senyor Marcet document públic del compra-venta ha causat extraordinària sensació per la ciutat, i donarà una idea de com anava a Sabadell el negoci dictatorial.

Don Jaime Bosch Casart i los padre e hijo don Plácido Marcet Datzira, viudo, y don José María Marcet Coll, casado, del comercio, mediante escritura otorgada en esta ciudad, a 28 de julio de 1927, ante el notario don Rosendo Güell, manifiestan:

Que se ha convenido entre ellos en la fecha de dicha escritura formalizar un contrato de arrendamiento de la casa de este número, juntamente con el mobiliario que constituye la dotación del establecimiento o café existente en la misma, mediante el plazo de "diez años" a contar del día 1 de agosto último, estipulándose en el propio contrato el cumplimiento por parte de los arrendatarios del referido contrato de arriendo, y especialmente el de satisfacer el importe durante los diez años, el de su precio estipulado, y otros pactos convenidos en el propio contrato, el señor Bosch queda obligado a la venta de la finca y muebles antedichos, mediante el precio de "145.000 pesetas"; y con

el fin de que tal promesa de venta pueda inscribirse en el Registro de la Propiedad, otorgan la citada escritura con sujeción a los pactos siguientes:

Don Jaime Bosch Casart se obliga y compromete a vender a los padre e hijo don Plácido Marcet Datzira y don José María Marcet Coll la casa de este número juntamente con un título de agua de la Sociedad de propietarios de la Mina de Aguas de esta ciudad, junto con el mobiliario de que se halla dotado el establecimiento o café, que se detalla y describe en el inventario que queda unido al contrato de arriendo celebrado por dichos señores y que anteriormente se expresa.

La referida venta se ha convenido mediante el precio de "145.000 pesetas", que en cuanto a "100.000 pesetas" constituyen el precio del inmueble, y en cuanto a las restantes "45.000 pesetas" serán el precio del mobiliario e instalaciones que constan en dicho inventario, o sea, "5.000 pesetas" dicho mobiliario, y "40.000 pesetas" las instalaciones.

Se condiciona precisa para que los padre e hijo señores Marcet tengan derecho a comprar la finca y muebles antes referidos, y por lo tanto para tener el señor Bosch obligación de venderse los, que por parte de aquéllos se haya cumplido el contrato de arrendamiento suscrito entre los mismos en veintiocho de julio último por término de diez años, y especialmente que los arrendatarios señores Marcet hayan satisfecho al arrendador el precio del arrendamiento correspondiente a los diez años de duración de dicho contrato, asimismo el importe de las contribuciones, impuestos y tributos que a título de arrendamiento se estipula en los pactos séptimo y octavo de dicho contrato de arrendamiento. Los padre e hijo señores Marcet deberán ejercitar el derecho de compra precisamente en el mes de julio de 1937, estipulándose que transcurrido dicho mes cesará por parte del señor Bosch la obligación de venta de la finca y muebles antes expresados.

2.º El señor Bosch no podrá durante el plazo de los diez años enajenar, gravar, etc.

3.º El precio fijado en "145.000 pesetas" se satisfará en plazos mensuales a razón de "2.416,66 pesetas" cada uno pagadero por anticipado en el domicilio del arrendador.

4.º La presente obligación de compra-venta por parte de los otorgantes constituye un derecho real sobre la finca, y por ello se conviene que la escritura sea inscrita en el Registro de la Propiedad.

5.º Podrán requerir los padre e hijo señores Marcet indistintamente al señor Bosch para otorgar la escritura de venta.

Presente doña Enriqueta Catalá Girbau, renuncia la percepción del laudemio para cuando se efectúe la venta.

Pagadas por el impuesto, 1.311,52 pesetas.

Sabadell, 7 de noviembre de 1927.

El resumen de la liquidación del contrato que aquí s'esmenta dels senyors Marcet (pare i fill) amb el propietari de Cal Jan és així:

# La generació esportiva

**LA GENERACIÓ DEPORTIVA**  
Sembla evident que molts dels capdavanters de casa nostra no s'han adonat encara del que pot significar i pesar dintre dels futurs esdeveniments l'esperit de les promocions que ara pugem i que demanen per actuar. Elles aporten per primera vegada a la vida pública del país els fruits d'una formació esportiva. No n'han tingut prou amb conrear la intel·ligència, sinó que han treballat per tal d'adquirir aquelles virtuts del caràcter que dona la força i l'enginy. I així han pogut donar a la intel·ligència aquell element que li faltava. La capacitat de l'acció. Perquè no n'hi ha prou amb tenir belles pensades; cal també que no us hagi de fallar el pols ni el cor en executar-les.

Quan hom pensa en la importància que la nació més preponderant del món ha donat a la formació esportiva dels seus nacionals, hom cal que convingui en que aquesta dèria no és un fruit de l'atzar. Anglaterra ha format en els camps deportius les seves victòries militars i polítiques. I això, per què?

Perquè per a triomfar en les lluites del món calen dues coses: la primera, saber jugar, i la segona, saber jugar net. Sabent jugar us assegurem la victòria immediata. Sabent jugar net us assegurarem que la vostra victòria no serà pas una cosa estantissim, sinó que, voltada de respecte, podrà desafiar les alternatives del temps. Per a triomfar dins les lluites del món, cal elegància

moral i noblesa. Si no el triomf és una cosa odiosa que va arranjant poc a poc tots els homes contra el victoriós, fins que li arrabassen els fruits de la victòria. No n'hi ha prou amb saber guanyar. Es menester saber la millor manera de guanyar. Saber, si cal, perdre una acció parcial, per a obtenir la victòria del conjunt.

També, pel que fa al valor individual, cal saber evitar dues menes de fugides: la fugida cap enrera i també la fugida cap endavant. Tant fa traïció aquell que abandona els rengles per un cantó com per l'altre. Guanyarà aquell equip que sapigui conservar l'ordre dins la lluita.

I de totes aquestes virtuts, que formen, alts que podríem dir-ne la tècnica de la victòria, l'esport n'és l'única escola. Sobretot l'esport proporciona a l'home la deslliurança de la por.

Perquè és natural que la persona que no se sent el seu cos ni està endurida en les topades, per intel·ligència i bona que sigui, no pot estar-se de tremolar per la integritat dels seus ossos a la més petita amenaça que li faci. Cal una quantitat de coratge realment sobrehumana per a sobreposar-se aleshores al pànic.

En canvi si us sentiu una mica segurs de vosaltres mateixos, és molt més difícil que us pugui provocar tots aquests tremolors de cos i d'ànima.

Perquè l'home és un animal de costums i amb la mateixa facilitat

que la vida sedentària l'acostuma a ésser covard, una formació esportiva l'acostuma a ésser valent.

Heu-vos ací perquè totes les nacions un xic ben regides s'han preocupat tant de la cultura esportiva de llurs nacionals.

I a casa nostra ara comença a viure entre nosaltres una gent formada en aquesta escola, que ha donat les grans forces nacionals.

La seva actuació farà impossible que la política catalana pugui seguir pels seus camins habituals, que són dos:

L'un, la baladreria sense res seriós al fons; com passava abans del directori.

L'altre, allò que podríem anomenar, la inacció catalana: és a dir, les llargues xerrameques que ningú no en pot treure l'aigua clara; la transició de tots els problemes al pla metafísic, i al costat d'això, la vanitat dels petits càrrecs i la prudència, no política, sinó merament personal.

Aquesta gent mai no farà cap gol.

ROSEND LLATES

## SUBSCRIPCIÓ PRO-PRESOS

	Pesettes
Suma anterior	11.623,20
Recapta feta en la reunió general celebrada per a la constitució de l'Avenc Democràtic Republicà	47,60
Martí	1,00
Morros	1,00
Valls	0,50
Pagès	0,50
Recapta de Figueras:	
Raul Font	2,00
Juan Vilella	2,00
Arseni Corsetles	2,00
Pere Pellisser	2,00
Antoni Joire	2,00
Joan Flori	2,00
Salvador Ridaura	2,00
Francesc Monserrat	2,00
Josep Serra	2,00
Josep Domingo	2,00
Pere Gratacós	2,00
Juan Soley	2,00
Ferran Vilà	2,00
Juan Perella	2,00
Josep Torres	2,00
Lluís Garriga	2,00
De la Lliga Comercial de Futbol Amateur	1,00
<b>Suma que segueix</b>	<b>11.735,80</b>

# Les tamborelles de Josep Pla

Calla entrar en un període de major activitat política, perquè el meu sempre bon amic i admirat Josep Pla, retrobés aquella agilitat d'expressió, aquella vivesa tan característica seva que l'ha fet indubtablement un dels escriptors més llampants dels nostres dies.

Algú feu remarcar que la seva entrada a "La Veu" semblava com si hagués desnaturalitzat En Pla i que l'interès que sempre solien desvetllar els seus treballs havia minvat. Si això ha existit, només puc atribuir-ho a una causa passatgera i circumstancial; els articles recentment apareguts tracten sobre temes d'actualitat ens el tornant a mostrar en forma.

Ja és cosa sabuda que l'ardor del neofit fa extremar sempre l'entusiasme i En Pla, nou reclus, quan s'esforça en recomanar-nos els avantatges de l'Escola de la Lliga, posa uns notes ben pintoresques en les pàgines polítiques, sempre tan severes i tan assenyades de "La Veu de Catalunya".

Aquests darrers dies, per exemple, esgarifat pel perill d'una nova Dictadura ha engegat uns quants espèctacles dels seus per a advertir-nos els inconvenients d'una llibertat excessiva i de com fem tots mal fet en no seguir com cadells l'esperit assenyat dels homes que paternalment vetllen per nosaltres.

"Seria lamentable introduir a la política la faranalla futbolística. No confonguem les idees d'esquerra amb les segregacions d'un interior esguerra qualsevol, xifro, sentimental i eloqüent..." ha escrit l'admirable Pla, amb aquell aire d'innocència que tots li concilien.

Cert, es veu que la política d'enfortida forta, espanta una mica al nostre amic en el qual presentem uns ansies de burgesia, cada vegada més accentuades; i no obstant, qui no de-

sitjaria veure introduir en la política catalana, precisament tot l'esperit de portu? Imaginavos ara que qualsevol de nosaltres volgués colpejar baix a En Pla. Se'l posaria knock-out a despit de les drogues que per a fer-lo reaccionar li donguessin tots els seus managers de la Lliga! Si En Pla tingüés aquest mateix sentit, és indubtable, no obstant, que perdria molta de la seva gràcia i del seu interès.

No és pas la introducció de la faranalla futbolística a la política que ens ha d'alarmar, sinó les tamborelles certament gracioses — però poc elegants — d'un home com En Pla, que pot escriure amb la mateixa desimboltura i a curt espai de distància, des de l'elogi més impròpi a la rebentada més sorollosa, sobre els mateixos homes o la mateixa organització.

El pretès liberalisme real de què es vanta en un dels seus darrers treballs, ens ha produït el mateix efecte d'aquells "vivan cadenas" amb què Ferran VII, era saludat, i que durant si anys i mig, sinó amb les mateixes paraules, amb un idèntic esperit almenys, repetien tots els "mestres" als Barrera, Milans del Bosch, Milà i Camps i gent per l'estil.

Tot son fals a través de la seva prosa i imitant aquell to de "mestretites" que caracteritza els editorials de l'òrgan de la Lliga, fins podríem dir que és inconcebible que un aficionat a política, compromès tant greument la seriositat d'un partit responsable i amb programa governamental.

Que un Pla, encara que "regionalista" de to menor, escrigui que l'adveniment de la Dictadura era inevitable ("Jo em demano si una situació com aquella — la de l'Estat espanyol en 1923 — podia acabar d'una manera diversa de com acabà") és una cosa sempre lamentable, enc que això fos per a voler fer quedar una mica airoament el paper del senyor Puig i Cadafalch en la història del Cop d'Estat, i vol dir que en el fons hi cova un esperit que no té res de comú amb l'esperit del liberalisme que vol presentar-nos.

Estem en moments que cal demanar sinceritat als homes i a llurs actes. Si En Pla creu haver trobat el seu motlle a la Lliga, fa bé d'estar-s'hi, però abstingui's de fer piruetes més o menys gracioses, enc que precisament blasma de "la insuportable i menuda ironia".

Seria de doldre que En Pla interrompés l'esdevenidor polític que indubtablement li és reservat en els rengles de la Lliga, com ha tretat la seva tradició d'escriptor liberal i indomptable.

VICENTS BERNADES



**reflector**

L'article que a "La Veu de Catalunya" de dimecres publica l'article que respon al nom de "L'essència de la Democràcia" és tot un polític que veu els aspectes de les qüestions amb una claretat diàfana.

Referint-se a la ja famosa proposta del senyor Maluquer i Viladot per a arribar a la creació de l'organisme regional de Catalunya, diu que si els que actuen a les Corporacions Públiques ho fan en virtut dels Estatuts Provincial i Municipal vigents i accepten aquesta realitat com a fíctia,

"com no ha d'ésser lícit d'aprofitar-se per a endegar el problema de Catalunya en la forma democràtica del "referendum" i del "self-government"?"

Es evident que la pregunta dev anar dirigida exclusivament als regidors i diputats de "La Lliga" perquè els altres partits van declarar de forma ben precisa que la disposició governamental que determinava la formació de les Corporacions Públiques era arbitrària i es fonamentava en preceptes il·lícits.

## Amnistia per als presos socials!

Hem d'agrair la nota que publica l'últim número de "La Voz de Telegrafos", en relació amb un "reflector" publicat per LA RAMBLA DE CATALUNYA dies enrera.

El signa Escrig González i ens pla de fer-la pública. Demuestra una comprensió i una serenitat no massa fàcils de trobar, dissortadament.

"Un recent incidento ocurrido en una de nuestras ventanillas y que con espíritu sincero y respetuoso ha señalado un semanario barcelonés — LA RAMBLA DE CATALUNYA — nos decide a emitir nuestra ya antigua opinión sobre el uso de las lenguas no oficiales — la catalana, particularmente — en asuntos del servicio."

Es conocido en Cataluña, el caso reiteradísimo del funcionario de Telegrafos — y de otros Cuerpos también — que en tonos autoritarios o cuando menos imperativos, obliga al cliente a servirse del idioma oficial. Todos sabemos, lamentándolo, que aquel funcionario consigue su propósito no porque en él reside fundada razón o deber implícito, sino porque su exigencia es vejación del idioma no oficial a la cual se encuentra acosumbrado el catalán y contra ella no dispone de defensa oficial alguna.

En nuestro caso la solución es más sencilla: tenemos muchos compañeros naturales del país y otros que por su larga permanencia en Cataluña y no menor afecto a la misma, resolverán la enojosa cuestión, ya bastante añeja y que ha de recordarse dolorosamente, caso de no darle la importancia que tiene.

## Amnistia per a Macià i els seus companys!

El poble en això sí que no s'ha equivocat; sabia per endavant el que havia de passar.

Poc a poc el poble és més conscient i més acuradament que els seus prohoms. Aquests s'empeñen, davant de certes institucions. Nosaltres voldríem que un dia desapareguessin del tot. La fina sensibilitat d'un matlot o d'un forner guaria millor la política. Aquella escata que ha fet la descepció continua es veu que de la sensibilitat s'ha encomanat al cervell.

Continua a la presó En Cavaller. Encara no se sap ben bé el per què.

Volent dir que no serà per això, per cavaller?

Y en cuanto al incidente concreto de que se hace eco LA RAMBLA DE CATALUNYA, nuestra benevolencia — en este caso no refiada con el deber — pudo haber evitado momentos de agria discusión y enojo. Un telegrama redactado en catalán y dirigido al extranjero. El funcionario-reglamentariamente-se niega a admitirlo. El expedidor, extrañado, insiste. Nueva negativa y nueva insistencia, etc.

Solución: previa advertencia al expedidor, tasarlo como de lenguaje convenido.

Y para terminar; debemos incorporar a la magnífica corriente de comprensión y cordialidad tan felizmente iniciada por la intelectualidad hispana. Nosotros, sin faltar a nuestros deberes — muchas veces impuestos por dictaduras — podemos cooperar modesta pero eficazmente a esfumar del horizonte los restos de aquellas nubes negras que empañaron durante largos tiempos la fraternidad y el intercambio espiritual entre los pueblos ibéricos."

## Amnistia per als presos socials!

Encara que no del tot, és l'única vegada que han estat sincers.

Cal no oblidar que l'afar de l'amnistia ha estat una de les tantes ansarionades de moda i que estan en l'aire del dia amb tot allò de les sorpreses de cinc cèntims que són buides de dintre.

Ha de tenir molt present el senyor Maluquer que la feina ha quedat a mig fer. Ni els catalanistes estan contents, ni cap motiu tenen per estar-ho els obrers. Ni un sol obrer ha portat al carrer, i sembla talment com si la febre de la campanya promissionària vagi minvant, com si la tasca hagués finit.

No oblidí el senyor Maluquer, que amb tant d'afany treballà per la llibertat dels presos, que els obrers també ho són, de catalans, i que, despitats, en un moment donat poden convertir-se en els àrbitres de tot el moviment polític de Catalunya.

## Amnistia per a Macià i els seus companys!

El poble en això sí que no s'ha equivocat; sabia per endavant el que havia de passar.

Poc a poc el poble és més conscient i més acuradament que els seus prohoms. Aquests s'empeñen, davant de certes institucions. Nosaltres voldríem que un dia desapareguessin del tot. La fina sensibilitat d'un matlot o d'un forner guaria millor la política. Aquella escata que ha fet la descepció continua es veu que de la sensibilitat s'ha encomanat al cervell.

Continua a la presó En Cavaller. Encara no se sap ben bé el per què.

Volent dir que no serà per això, per cavaller?

Diu que hi ha gent que s'ha decepcionat. Una desllició moltes vegades significa una tragèdia per a tota una vida. Els deceptats d'aquests moments ja són vells, però vells i acostumats a moltes decepcions anteriors; en aquest aspecte pensem que espiritualment deuen tenir la pell molt gruixuda i plena de durícies.

## Amnistia per als presos socials!

"La Veu" diu que no la convenç ni la República de l'Unamuno ni la de Marcel·lí Domingo, i que per tant es queda allà on és, "c'est à dire", a la cleda monàrquica.

Encara que no del tot, és l'única vegada que han estat sincers.

Cal no oblidar que l'afar de l'amnistia ha estat una de les tantes ansarionades de moda i que estan en l'aire del dia amb tot allò de les sorpreses de cinc cèntims que són buides de dintre.

Ha de tenir molt present el senyor Maluquer que la feina ha quedat a mig fer. Ni els catalanistes estan contents, ni cap motiu tenen per estar-ho els obrers. Ni un sol obrer ha portat al carrer, i sembla talment com si la febre de la campanya promissionària vagi minvant, com si la tasca hagués finit.

No oblidí el senyor Maluquer, que amb tant d'afany treballà per la llibertat dels presos, que els obrers també ho són, de catalans, i que, despitats, en un moment donat poden convertir-se en els àrbitres de tot el moviment polític de Catalunya.

## Amnistia per a Macià i els seus companys!

El poble en això sí que no s'ha equivocat; sabia per endavant el que havia de passar.

Poc a poc el poble és més conscient i més acuradament que els seus prohoms. Aquests s'empeñen, davant de certes institucions. Nosaltres voldríem que un dia desapareguessin del tot. La fina sensibilitat d'un matlot o d'un forner guaria millor la política. Aquella escata que ha fet la descepció continua es veu que de la sensibilitat s'ha encomanat al cervell.

Continua a la presó En Cavaller. Encara no se sap ben bé el per què.

Volent dir que no serà per això, per cavaller?

Retallem d'"Acció", de Granollers, aquesta curiosa nota sobre el mal prou ponderat "senyor Torres":

"Ningú desconeix l'actitud del senyor Torres en acabar-se la dictadura de Primo de Rivera. Tothom sap com tornava a manifestar-se amic de l'Alba.

Un dia però, un significat amic de don Santiago, va dir al senyor Torres que no creia possible que pogués reprendre aquesta amistat, després de servir d'una manera incondicional a la dictadura, a la qual cosa aquest va respondre: "No us he cregut pas; l'Alba quan torni voldrà diputats, i vos no n'hi portareu cap, mentre que jo n'hi portaré un."

Ara que l'Alba torna a ésser entre nosaltres, sabem que el senyor Torres va fallar-li temps per a visitar-lo, i a aquest efecte, va presentar-se al domicili dels fills del primer, que és on, com tothom sap, ha parat casa ací a Barcelona.

Sabem que don Santiago, quan va veure la tarja que li presentava la serventa del nostre ex-cacic, amb aire despectiu va dir-li:

—Que entre este señor.

Aleshores el senyor Torres, amb posat humil i veu afectuosa digué al senyor Alba:

—Que tal, don Santiago?

Yo bien; usted es quien ha de decir cómo está.

No cal dir com davant d'aquesta rebuda ja es veu la pedregada per sobre.

—Yo también.

—Ya sé que en Granollers le ha dado el "escobazo".

—Es que se han aprovechado de las circunstancias.

—No; es que sufre las consecuencias de su adhesión a la dictadura.

—Ya sabe usted don Santiago, porque acepté el cargo de diputado.

—Usted lo aceptó porque lo convenio.

—Es que yo le he reconocido siempre como mi jefe.

—Si; pero sirviendo a mis enemigos. Sigas usted haciendo lo que le convenga, que a mi no me interesa.

Ací el senyor Torres, aclaparant, s'assegué, i als pocs moments, excusant-se amb una cita que tenia amb uns amics, va retirar-se.

Sabem, ara, que no para buscant protector polític. El que no sabem però, si aquest serà Romanones, Bugallal o bé Lerroux. Ara que si li pregunten què porta, pot dir-los: ¡El escobazo!

## Amnistia per als presos socials!

Ha arribat a Barcelona el doctor Albiana, promotor de desordres.

Denunciem el fet a les autoritats, si és que tenen realment ganes que l'ordre no s'alteri, i que els esperits es pacifiquin.

## Amnistia per als presos socials!

Sentim no poder divulgar l'origen d'un opuscle que a les cobertes formula les següents preguntes: "República? Monarquia?"

Ni a l'interior, ni tampoc en el text, ni en una fulla de propaganda que hi va inclosa, pot llegir-se a càrrec de qui va la seva edició. Un enigmàtic "Patronato Cultural" (P de P) apareix com el seu editor. L'objecte de publicar-lo és realitzar una "propaganda moderna, càlida, plàstica, intensa y eficaz a M. G. de D. engrán decimiento patrio hacia una España mejor y afianzamiento monárquico, que es asegurar el orden y el orden en la monarquía es amparo de la religión, de la familia, de la propiedad y del trabajo honrado".

Ha arribat a les nostres mans perquè va compadir-nos el destí que l'esperava. Ensoportat damunt una pila de papers destinats a ésser duts a

## Amnistia per a Macià i els seus companys!

que no serà per això, per cavaller?

A la plaça de Sant Agustí Vell hi havia, quan érem petits, un adrogueret absolutament clàssic que en deien "a can Jeroni". Aquell bon adrogueret que cobria sempre la seva testa amb el casquet vuitcentista, ens venia unes sorpreses per 5 cèntims que eren la delícia de la nostra infància. I no cal dir que les de 10 cèntims eren el sùmmum de la bellesa i de l'esplendidesa.

Però ah! un dia el senyor Jeroni va anunciar que el dijous repartiria de franc a tota la mainada del barri de la "Marieta de l'ull viu", un estoc de sorpreses acabades de rebre. El dia fixat tota la mainada va envair la botiga del senyor Jeroni i tots sortírem amb les mans plenes de sorpreses, i el mig de la plaça, ben prop de la font, afanyosos nos obrírem i la nostra decepció fou immensa: totes eren buides.

Avui, del senyor Jeroni, només en resta el record; però les sorpreses encara existeixen, i de mainada no en falta.

## Amnistia per als presos socials!

Després de demostrar amb aquella exactitud matemàtica que suma 2 i 2 fan 5, que la "República de orden" és un timo i que els creients són una colla d'albucinat, exhorta els pares de família perquè no deixin torbar "la intimitat del hogar".

Als sacerdots els diu que "la tirania sectària os impediría el acceso al altar".

Als mestres, "que serien reducidos a la condición de esclavos".

A les dones "guardadoras y transmisoras de la vida" que es veurien sotmeses a l'abjecció moral i social.

Al soldat espanyol, l'adverteix que hi ha quatre miserables que volen convertir-lo en "instrumento miserable de la ambición grosera".

A l'obrèr li diu que "vendrían para los tuyos aquella terrible cuesta arriba de los días sin pan, el llanto perenne de tu compañero, los niños hambrientos", etc.

L'apel·lació als intel·lectuals és en darrer terme, i els pregunta: "¿Esperas hacer prevalecer tu cultura sobre una tiranía de la muchedumbre?"

Com es veu per aquests exemples, podem assegurar que si s'han proposat crear un pànic entre les forces ciutadanes, només podran aconseguir espantar les criatures.

## Amnistia per a Macià i els seus companys!

Aquest número de LA RAMBLA DE CATALUNYA ha hagut de passar per la prèvia censura



# la rambla de catalunya

(esport i ciutadania)

XOCOLATES  
**Jaume Boix**  
Tasteu les noves creacions:  
Núm. 9 - Fondant, marca cavall-índi.  
Preu: Pessetes 1'10 el paquet  
Ametlla, per a menjar cru  
Preu: 0'80 ptes. paquet

## REPORTATGE INTERNACIONAL

### "El senyoret Calvet" ens conta la seva vida i l'aventura meravellosa de "l'afer Pau Picasso"

Com tothom sap, ha estat ben viva l'actualitat de l'afer Picasso a Barcelona i a París. A la nostra ciutat, són ben coneguts els protagonistes inicials de l'escaudol Picasso, que continua a les vores del Sena i que acabarà, naturalment, al Palau de Justícia. A França hi tenen marxa, amb els processos judicials. De vegades un observador pacífic i provincià es pot adonar que els parisiencs, i per antonomàsia, els francesos en general, no podrien viure sense tenir un procés a comentar... Molts "rendez-vous" es donen al Palais; a les garçonnières per a comentar el procés del dia, i fins i tot hi ha una mena de processos que, en diuen "un procès très parisien", ço que vol dir que hi ha deficients o plecs essencialment propis d'una ciutat tan ben preparada per a la xafareria, la conversa de cafè, l'article pintoresc, etc., com és París.

Qui més qui menys coneix a Barcelona la distingida mare del pintor Pau Picasso i el "senyoret Calvet", aquell minyó atrabillari i infantil que acudia a certes penyes d'artistes i poetes que sentia un plaer singular a fer una mica de Mecenes, i qui més qui menys del nostre món d'artistes i d'escriptors ha "tapé" un dia o altre, ten aviat per cent-com per mil pessetes.

—M'oriento... Voldria pintar, fer decorats, potser treballar en un bureau, vendre discos, oferir-me a qual-sevol casa com a traductor d'anglès i de francès. Sé fer moltes coses, però cap de bé... Venrem que en sortirà de tot això. M'he donat, però, que en aquest país cal ésser molt valent, perquè sinó París engoleix la gent... El vaig deixar convençut que aquell noi poc després tornaria a Barcelona, el seu pare li hauria perdonat el cop de cap, i altre cop es posaria a treballar als molls barcelonins.

No fou així. Un any després el tornàrem a trobar a París. —Aquest cop no us escapeu. Hem d'anar a sopar. Us vull convidar. Anem a un restaurant de moda. Fan uns "coteletes d'agneau" magnífiques i hi ha un vinet de Bordeus extraordinari.

—Res, res, sou convidats meus — ens digué En Calvet a Carles Esplà, Brauli Solsona i a mi.

En Calvet en un any havia canviat. Ja no era aquell noi xiroi i divertit de feia un any. Era valent i decidit. Tenia tot l'aire d'un home de negocis que iniciava la seva carrera brillantment. En efecte, en el sopar En Calvet ens contava la seva meravellosa aventura d'un any.

tothom em ve al darrera. Els pintors joves de Montparnasse em vénen a oferir-se'm com "poulain", una casa de cinema vol que faci un paper en una pel·lícula "sonora". M'han demanat que escrigui les meves Memòries! I un setmanari m'ha ofert 10.000 francs per una història de tot això de Picasso! No m'agrada aquesta popularitat. La trobo excessiva i ridícula. Les angúnies que vaig passar quan el col·leccionista alemany de Picassos va dir-me que allò no eren Picassos! Em veia 1.500 pessetes perdudes per a sempre, a mi que em feien tanta falta!

—I ara què fareu, Calvet? —Ara? Treballar. De moment, amb aquests francs que tinc vull muntar un negoci de cinema sonor; també vull treballar en un afer de fotografia que m'han ofert. Ja no tinc un esdevenidor negre, perquè amb la petita fortuna que més que res la casualitat m'ha donat, estic a cobert de les necessitats immediates. No penso pas malversar els francs, i sé que el treball pot ajudar-me a fer-me ric. El que no faré serà abocar-me a cap aventura ridícula de les que m'han proposat. La gana un franc, perquè sé el valor que tenc, que vaig passar a París els primers temps, em va servir de fonament per a treballar. No oblidaré pas el tauran de l'estómac, i treballaré. El que si us torno a dir és que no he fet res mal fet, res, res, res...  
—I dient-me "res... res... res... res..." em va acompanyar fins a l'estació del Quai d'Orsay.  
FRANCESC MADRID



Madame Zak, que va comprar els dibuixos de Picasso de Miquel Calvet, per 800.000 francs, venent-los de seguida a Dietz-Edzard per 600.000, dibuixada per un Picasso fals.

—Vaig patir gana. Mai n'havia patit. No hi ha res que obri tant la intel·ligència, que desperti tant els sentits com el no tenir que menjar. Us asseguro que si un dia patiu gana veureu les coses del món més clares que mai. Fins els problemes d'Einstein us semblaran senzills jocs de mans amb la trampa contada per endavant. La gana és un productor de dinamisme, de força elèctrica. Vaig patir gana i vaig trobar que el món estava fet per a mi. La gana va ésser el meu fonament. Tot el meu nerviosisme es convertia en activitat. I la gana em va passar. Ja ho crec que em va passar! Aquest París té com a veïna la gent més guil·lada del món. Paraula. No crec pas que hi hagi en cap altre país del món gent amb tantes guil·lades com aquí. El que em calia era especialitzar-me en guarir guil·lades. Bé, en guarir-les o alimentar-les. El món de les antiquitats, dels "experts d'art", de la pintura montparnassiana, etc., és un centre magnífic... El que fan molts bons senyors de casa nostra i de totes les contrades mundials, d'aprofitar-se de la ignorància dels altres, també podia fer-ho jo... El "malin" triomfa, i jo em vaig proposar triomfar. Una senyora fa col·lecció de bustos de "Buddha". Perfecte. Cada dia n'hi portava un de nou... Que aquell senyor vol un Rembrandt, costi el que costi? L'hi vendrem. Que fa falta un Goya? El trobarem. En pagaré 1.000.

Pocs dies després d'aquesta conversa, trobem a Calvet a Barcelona. —Què feu, Calvet? —Res. Treballar. He volgut fer un afer, però em sembla, em sembla que he fet un pitafi. Alguna vegada ens han d'endrear als vius. Però bé, vaja, què hi farem.

Dues setmanes després, la premsa de París escandalitza el món amb l'afer Picasso. —Eh? Com ha anat això? En Calvet? De debò? I per totes les penyes d'artistes, d'intel·lectuals, d'escriptors barcelonins sorgeix el comentari, que no és pas gaire favorable per a En Calvet. Però immediatament hi ha una reacció a la premsa de París en favor de Miquel Calvet, i aquesta reacció favorable al senyoret Calvet no arriba a la nostra gent... La sort ha fet que tombéssim a París un dia d'aquests darrers i que Calvet ens contés el mateix afer tal com ha estat segons ell.

—Abans de tot us haig de jurar que sóc incapaç de fer res mal fet per no donar un disgust més als de casa. Ni la meua mare, ni el meu pare vull que tinguin cap més desori per culpa meua. Si jo hagués de fer res mal fet, poden contar que ho faria a París, per exemple, però anar a fer-ho a Barcelona, seria d'un cinisme refinat, del qual sóc incapaç. Jo puc ésser un home atrabillari, però no sóc una mala persona... El que passa és que un dia o altre també poden caçar l'home més llest del món, i a mi han estat a punt d'endrear-me... Era a Barcelona, fa poc. M'indicaren que la mare de Pau Picasso tenia dibuixos de joventut i d'infància de Picasso, i



El pintor alemany resident a París, Dietz-Edzard, que adquirí els dibuixos de Picasso a Madame Zak, per la quantitat de 600.000 francs. El senyor Dietz-Edzard, ultra ésser pintor, col·leccionista, és, a més, el gendre de Bayer, el famós fabricant d'aspirina.

## No podem publicar---no podem---els articles de Sunyol, Massip, Granier-Barrera i d'altres que teniem preparats per aquest número La majoria dels que publicuem són mutilats

### L'Estatut de Catalunya

El senyor Maluquer i Viladot, per a discutir, donar cos i avalar la seva iniciativa d'Estatut regional, està conforme a demanar el parer dels



partits que integren les actuals Diputacions provincials. Adhuc cerca algun comunista entaforat en qual-sevol de les quatre Diputacions perquè entri en la ponència deliberant. En dir comunista pensem que qui cerca tan dalerós és un representant geniu dels obrers perquè digui la seva en el que es va a tractar: els partits burgesos, i com més conservadors més, sovint senten l'enyorança d'aquest obrer — un, sempre un i només un — desconegut que s'enteneix o si crida ho fa amb tot el respecte.

Però deixem aquesta nostàlgia democràtica. Cren el senyor Maluquer que un cop trobat el comunista tindrien representació tots els idearis de Catalunya? Al marge d'aquest comunista i dels diversos i variats grups republicans, i de la Lliga Regionalista, de l'Acció Catalana i de l'Acció Republicana, no queda alguna força política, i ben específica-

ment catalana per cert, que pot opinar també? El senyor Maluquer i els qui l'aconsellen es deixen portar massa per la cridoria d'aquests darrers mesos i obliden els qui no parlen perquè no poden encara parlar — que són precisament els que quan tothom callava o parlava en veu baixa o amb anagrama es feren sentit de tot el món.

amb els contradictors. Hem aclarit amb l'article del dissabte passat com els pren Acció Catalana. La primera editorial de "La Publicitat" on es comenaven havia estat interpretada de diversa manera segons el pensament de cadascú. La del dissabte condiciona la demanda i proposa una revisió de l'Estatut de l'any 1919. Sabem com pensa "La Nau", on En Rovira i Virgili ha parlat clarament de l'assumpte i troba dificultats que l'honoren respecte a l'eficàcia i l'abast, i té escrúpols sobre la dignitat de les lleis que podrien emparar la pretesa autonomia. Els grups republicans, o no, han parlat, o no han pogut parlar per causes alienes a la seva voluntat, fet tan comú en els nostres dies. No sabem com opina el comunista intorbable, però ens ho béssim.

El pensament d'aquesta força activista negligida, incubadora de martirs mentre esperava l'horoc, és de franc refús a tot tracte en l'actualitat. No vol aprofitar cap avinentesa ni cap cordialitat mentre no es resolguin situacions prèvies. Sense establir-se una democràcia, sense parlar directament de poble a poble, no pot admetre tractes ni compromisos.

La censura ha passat per aquest número

Si el senyor Maluquer l'ha oblidat, no ha estat prou just; si a gràcies l'ha bandejada, ha fet ben fet. Pels tràmits que proposen ells i els seus corífics d'aquest pacte no s'ave ni a parlar-ne.

J. AIGUADER I MIRO



La censura ha passat per aquest número

Hi ha motius de dignitat que prohibeixen els camins fangosos. Un poble seguirà els viarans costurats i difícils, però no els embrutadors. Adhuc té un concepte tan alt de certes coses, com la llibertat, per exemple, que per a conquerir-les li plauen més aquelles tècniques que necessiten sacrificis i treballs heroics, perquè, potser per experiència, potser per fina sensibilitat, sap que els camins de la gràcia són precaris i poc sòlids.